PİYASA KATILIMCILARI ANKETİ'NE İLİŞKİN UYGULAMA DEĞİŞİKLİKLERİ

VERİ YÖNETİŞİMİ VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANKETLER VE ENDEKSLER MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Piyasa Katılımcıları Anketi, ekonomik ve finansal gelişmeler ile Bankamızın para politikalarındaki değişikliklere bağlı olarak ortaya çıkan gereksinimler doğrultusunda belirli dönemler itibarıyla yeniden düzenlenmiş ve anketin yürütülmesinde uygulama değişiklikleri yapılmıştır.

2001 yılı Ağustos ayından bu yana yürütülmekte olan Piyasa Katılımcıları Anketi, her ayın birinci ve üçüncü haftalarında olmak üzere ***ayda iki defa*** uygulanmakta iken, ***2013 yılı Ocak*** ayından itibaren ***ayda bir defa*** uygulanmaya başlanmıştır.

Anketin uygulanmaya başlandığı tarihten sonra yapılan düzenlemeler;

1) Nisan 2006 Düzenlemeleri

2006 yılında başlatılan açık enflasyon hedeflemesi uygulamasının gereksinimleri gözden geçirilerek, ilk düzenleme ***2006 yılı Nisan*** ayında yapılmış ve anket soruları daha uzun döneme ilişkin beklentileri yansıtacak şekilde değiştirilmiştir. Bu kapsamda;

- *"Cari ay sonu", "iki ay sonrası", "cari yıl sonu"* ve *"on iki ay sonrası"* için sorulan *"T*üketici enflasyonu beklentisi" sorusuna "*bir ay sonrası" ve "yirmi dört ay sonrası"* beklentiler ilave edilmiştir.
- Hazine Müsteşarlığı tarafından açıklanan 2006 yılı borçlanma stratejisi doğrultusunda, *"cari ay sonu"* ve *"cari yıl sonu"* için sorulan *"Üç aylık Hazine ihalesi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu anketten çıkarılarak, "*Altı aylık Hazine ihalesi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi*" sorusu *"üç ay sonrası" ve "on iki ay sonrası*" için sorulmaya başlanmıştır.
- Uzun vadeli faiz beklentilerinin saptanmasına yönelik olarak, *"Beş yıl vadeli, altı ayda bir sabit kupon ödemeli TL cinsi devlet tahvili ihalesi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu ilave edilerek, *"üç ay sonrası" ve "on iki ay sonrası*" için sorulmaya başlanmıştır.
- *"Cari ay sonu"* ve *"cari yıl sonu" için sorulan "Bankalararası döviz piyasası dolar kuru beklentisi" sorusuna* "o*n iki ay sonrası"* beklentisi eklenmiştir.
- *"Cari ay sonu"* ve *"cari yıl sonu" için sorulan "Para piyasası gecelik yıllık basit faiz oranı beklentisi"* sorusuna,*"üç ay sonrası" ve "on iki ay sonrası"* beklentiler ilave edilmiş, *"cari yıl sonu"* beklentisine ilişkin soru ise anketten çıkarılmıştır.
- *"Cari yıl sonu" için sorulan "Yıllık GSYH büyüme beklentisi"* sorusuna *"gelecek yıl sonu"* beklentisi ilave edilmiştir.

2) Haziran 2010 Düzenlemeleri

2010 yılında uygulamaya konulan Para Politikası Çıkış Stratejisi çerçevesinde, Mayıs ayından itibaren politika faiz oranının "TCMB bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı" olacağı ilan edilmiştir. Bu değişikliğe uygun olarak, ***2010 yılı Haziran*** ayının ilk anket döneminden itibaren;

- *"TCMB bir hafta vadeli repo ihalesi faiz oranı beklentisi"* sorusu ilave edilerek *"cari ay sonu", "üç ay sonrası"* ve *"on iki ay sonrası"* için sorulmaya başlanmıştır.

3) Ocak 2011 Düzenlemeleri

- *"TCMB bir hafta vadeli repo ihalesi faiz oranı beklentisi"* sorusuna *"altı ay sonrası"* ve *"yirmi dört ay sonrası"* beklentiler ilave edilmiştir.
- *"Cari ay sonu", "üç ay sonrası"* ve *"on iki ay sonrası" için sorulan "Para piyasası gecelik yıllık basit faiz oranı beklentisi"* sorusu çıkarılarak, *"İMKB Repo ve Ters-Repo Pazarı'nda oluşan gecelik faiz oranı beklentisi", "cari ay sonu"* için sorulmaya başlanmıştır.
- *"Üç ay sonrası"* ve *"on iki ay sonrası"* için sorulan *"Altı aylık Hazine ihalesi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu yerine, aynı dönemler için *"Vadesine altı ay ya da altı aya yakın süre kalmış iskontolu Devlet İç Borçlanma Senedi ikincil piyasa yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorulmaya başlanmıştır.
- *"Üç ay sonrası"* ve *"on iki ay sonrası*" için sorulan *"Beş yıl vadeli, altı ayda bir sabit kupon ödemeli TL cinsi devlet tahvili ihalesi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu yerine, "*Vadesine beş yıl ya da beş yıla yakın süre kalmış sabit faizli TL cinsi devlet tahvillerinin ikincil piyasa yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu, *"on iki ay sonrası"* için sorulmaya başlanmıştır.

- *"Cari yıl sonu" için sorulan "Yıllık cari işlemler dengesi beklentisi"* sorusuna *"gelecek yıl sonu"* beklentisi ilave edilmiştir.

4) Ocak 2013 Düzenlemeleri

- Tüketici enflasyonu beklentilerine ilişkin olarak, *"On iki ay sonrasına ilişkin yıllık enflasyon beklentisi"* ile *"Yirmi dört ay sonrasına ilişkin yıllık enflasyon beklentisi"* için nokta tahmini olarak sorulan sorulara, beklentilerin belirli aralıklardaki olasılığını ölçen sorular ilave edilmiştir.
- *"TCMB ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti beklentisi"* ilave edilerek *"cari ay"* için sorulmaya başlanmıştır.
- *"Üç ay sonrası"* ve *"on iki ay sonrası"* için sorulan *"Vadesine altı ay ya da altı aya yakın süre kalmış iskontolu Devlet İç Borçlanma Senedi ikincil piyasa yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu anketten çıkarılmıştır.
- *"Vadesine üç ay ya da üç aya yakın süre kalmış TL cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi", "cari ay sonu", "bir ay sonrası", "üç ay sonrası", "altı ay sonrası", "on iki ay sonrası" ve "yirmi dört ay sonrası"* için sorulmaya başlanmıştır.
- *"Vadesine on yıl ya da on yıla yakın süre kalmış sabit faizli TL cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi ikincil piyasa yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu ilave edilerek, *"on iki ay sonrası"* için sorulmaya başlanmıştır.

5) Kasım 2017 Düzenlemeleri

- *"Cari ay sonu", "bir ay sonrası", "iki ay sonrası", "cari yıl sonu", "on iki ay sonrası" ve "yirmi dört ay sonrası" için sorulan "Tüketici enflasyonu beklentisi" sorusuna, "beş yıl sonrası" ve "on yıl sonrası"* beklentileri ilave edilmiştir.
- *"Cari ay" için sorulan "TCMB ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti beklentisi" sorusuna, "üç ay sonrası" ve "on iki ay sonrası"* beklentileri ilave edilmiştir.
- "Yirmi dört ay sonrası tüketici enflasyonu beklentileri"ne ilişkin olarak beklentilerin belirli aralıklardaki olasılığını ölçen soru şekli değiştirilmiştir. Bu çerçevede, beklentilerin olasılık dağılımı önceden belirli sabit aralıklar için sorulmaktayken, verilen nokta tahminlere göre değişiklik gösteren aralıklar için sorulmaya başlanmıştır.

6) Haziran 2021 Düzenlemeleri

- 2001 yılından bu yana uygulanmakta olan Beklenti Anketi'nin ismi söz konusu anketin sonuçlarının TCMB'nin kurumsal beklenti ve tahminlerini yansıttığı yönündeki yanlış anlaşılmanın önüne geçilmesi amacıyla "*Piyasa Katılmcıları Anketi*" olarak değiştirilmiştir.

7) Ağustos 2021 Düzenlemeleri

- *"Cari ay sonu", "bir ay sonrası", "iki ay sonrası", "cari yıl sonu", "on iki ay sonrası", "yirmi dört ay sonrası", "beş yıl sonrası" ve "on yıl sonrası" için sorulan "Tüketici enflasyonu beklentisi" sorusuna "gelecek yıl sonu"* beklentisi ilave edilmiş, *"on yıl sonrası"* beklentisine ilişkin soru ise anketten çıkarılmıştır.
- *"Cari ay sonu", "üç ay sonrası"* ve *"on iki ay sonrası"* için sorulan *"TCMB ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti beklentisi"* sorusu anketten çıkarılmıştır.
- *"Altı ay sonrası"* için sorulan *"TCMB bir hafta vadeli repo ihalesi faiz oranı beklentisi"* sorusu anketten çıkarılmıştır.
- *"Cari ay sonu", "bir ay sonrası", "üç ay sonrası", "altı ay sonrası", "on iki ay sonrası"* ve *"yirmi dört ay sonrası"* için sorulan *"Vadesine üç ay ya da üç aya yakın süre kalmış TL cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu anketten çıkarılmıştır.
- *"On iki ay sonrası"* için sorulan *"Vadesine beş yıl ya da beş yıla yakın süre kalmış sabit faizli TL cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi ikincil piyasa yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu anketten çıkarılmıştır.
- *"On iki ay sonrası"* için sorulan *"Vadesine on yıl ya da on yıla yakın süre kalmış sabit faizli TL cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi ikincil piyasa yıllık bileşik faiz oranı beklentisi"* sorusu anketten çıkarılmıştır.

8) Ekim 2023 Düzenlemeleri

- Anketin katılımcı listesi sadece kurumsal katılımcıları içerecek şekilde güncellenmiştir. Finansal ve reel sektörden kurumların belirlenmesinde; bankalar için aktif büyüklüğü, banka dışı finansal kuruluşlar için aktif/portföy büyüklükleri, finansal kesim dışındaki firmalar için ise sektör seviyesinde aktif/ciro büyüklükleri nesnel kriterler olarak esas alınmıştır. Katılımcı sayısı 49'u yeni katılımcı olmak üzere 72 katılımcıya çıkarılmıştır.

9) Haziran 2025 Düzenlemeleri

- *"Cari ay sonu"*, *"üç ay sonrası"*, *"on iki ay sonrası"* ve *"yirmi dört ay sonrası"* için sorulan *"TCMB bir hafta vadeli repo ihale faiz oranı beklentisi"* sorusu yerine *"ilk toplantı"*, *"ikinci toplantı"*, *"üçüncü toplantı"*, *"cari yıl sonu"*, *"on iki ay sonrası"*, *"gelecek yıl sonu"* ve *"yirmi dört ay sonrası"* için *"Önümüzdeki Para Politikası Kurulu toplantıları için politika faiz oranı beklentisi"* sorulmaya başlanmıştır.